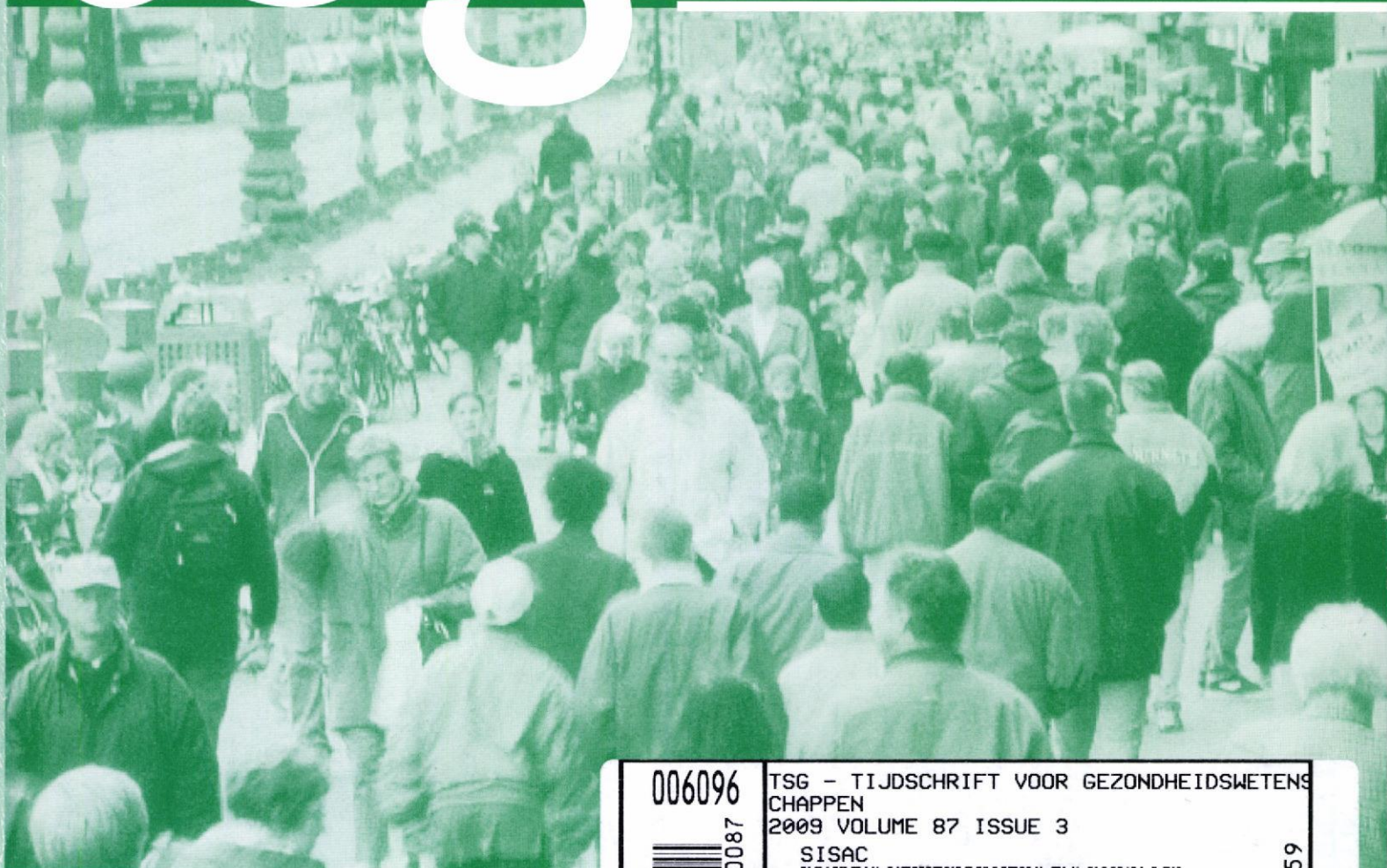

tsg

tijdschrift voor gezondheidswetenschappen

Spectrum
Comazuipen

Artikelen
Bemoeizorg voor verslaafden
Borstvoeding: de rol van vader en oma

Katern
Nederlands Congres Volksgezondheid 2009

006096	TSG - TIJDSCHRIFT VOOR GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN
00906239220087	2009 VOLUME 87 ISSUE 3
SWETS	SISAC
	1388-7491(2009)87:3;1-3
	SWZ
	18668359

3 / 2009

www.tsg.bsl.nl

Vereniging voor
Volksgezondheid en Wetenschap

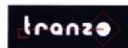
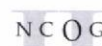
NEDERLANDS CONGRES Volksgezondheid 2009

S A M E N I N V E S T E R E N I N G E Z O N D H E I D

over BRUGGEN en GRENZEN

BELEID ONDERZOEK EN PRAKTIJK

8 en 9 april 2009 De Doelen Rotterdam

Abstracts mondelinge presentaties

4. Een intakegesprek met de wethouder en ambtenaar VGZ van elke gemeente.

5. Per gemeente een intersectorale projectgroep voor planontwikkeling.

6. De uitvoering van concrete lokale integrale interventies.

Resultaten. Het draagvlak bij ambtenaren en wethouders voor IGB is sterk vergroot. Negen Zuid Limburgse gemeenten hebben deelgenomen aan het begeleidingstraject. De GGD Zuid Limburg heeft IGB opgenomen in haar standaardwerkwijze. Er zijn negen afzonderlijke trajecten doorlopen met verschillende resultaten, variërend van checklisten, gezondheidstoets, draagvlakbijeenkomsten tot concrete interventies.

Relevantie. Deze routeplanner maakt duidelijk dat gemeenten met gerichte ondersteuning in staat zijn om zelf meer invulling te geven aan sectoroverstijgende samenwerking en de ontwikkeling van IGB.

Conclusie. Belangrijke leerpunten van het begeleidingstraject zijn dat de interne organisatie per gemeente sterk verschilt, hetgeen invloed heeft op de interne samenwerking. Ook betekent bestuurlijk draagvlak nog geen ambtelijk draagvlak. Tijdsgebrek en personele wisselingen bemoeilijken het proces.

Mondelinge presentatie 40

Bruggen bouwen tussen gezondheidsthema's: transfergerichte voorlichting kan ook effecten hebben op niet-onderwezen thema's

L.W.H. Peters¹, G.T.M. ten Dam², G.J. Buijs³, T.G.W.M. Paulussen⁴

¹ Instituut voor de Lerarenopleiding UvA, Amsterdam/
TNO Kwaliteit van Leven, Leiden, Leiden

² Instituut voor de Lerarenopleiding, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam

³ NIGZ, Woerden

⁴ TNO Kwaliteit van Leven, Leiden

e-mail: louk.peters@tno.nl

Probleemstelling. Scholen worden overspoeld met lespakketten die veelal over één gezondheidsgedrag gaan. Er zijn diverse aanwijzingen dat een geïntegreerde, transfergerichte benadering van voorlichting over gezond gedrag effectief en efficiënt kan zijn. Een transfergerichte benadering stimuleert leerlingen om kennis en vaardigheden die ze binnen een bepaald (gedrags)domein hebben geleerd (bijv. 'nee zeggen') ook toe te passen bij andere domeinen. In het Transferproject werd nagegaan of een experimenteel lespakket over roken en veilig vrijen, waarin transferbevorderende principes waren verwerkt (o.a. reflectie; lesstof contextualiseren, decontextualiseren en recontextualiseren), niet alleen effect had op deze onderwezen domeinen, maar ook op de niet onderwezen domeinen alcohol en voeding (fruit, ontbijt).

Methode. In een quasi-experimentele effectevaluatie werd het transfergerichte lespakket vergeleken met de gebruikelijke lessen van docenten over roken en veilig vrijen. In de experimentele conditie namen 16 docenten en 635 leerlingen van klas 1-3 van het voortgezet onderwijs deel, in de controleconditie 21 docenten en 643 leerlingen. De leerlingen vulden drie vragenlijsten in: een voormeting en twee nametingen (resp. 4 en 7 maanden later). De uitkomstmaten hadden betrekking op gedrag en gedragsdeterminanten voor alle relevante gedragsdomeinen (roken, veilig vrijen, alcohol, fruit, ontbijt). Docenten

werd gevraagd om tussen de voormeting en eerste nameting geen les te geven over alcohol en voeding.

Resultaten. De interventie had significante positieve effecten op gedrag en determinanten van roken, maar nauwelijks op het domein veilig vrijen. Er waren positieve transfereffecten op diverse determinanten van alcohol- en voedingsgedrag. In analyses waarin gecorrigeerd werd voor lestijd over alcohol werden ook effecten op alcoholconsumptie gevonden.

Implicaties. Een transfergerichte opzet kan bijdragen aan effectievere en efficiëntere voorlichting, bijvoorbeeld op scholen die doorgaans een overvol curriculum hebben. Transfer verdient daarom aandacht in onderzoek en praktijk.

Conclusie. Transfergerichte voorlichting kan effecten realiseren op meerdere domeinen, ook domeinen die niet expliciet zijn onderwezen.

Mondelinge presentatie 40

Gedragsdeterminanten van sportblessurepreventie

S.J. Kloet¹, E.A.L.M. Verhagen², R. Jonkers³, W. van Mechelen²

¹ Consument en Veiligheid, Amsterdam

² VU Medisch Centrum – Emgo Instituut, Amsterdam

³ Research and Consultancy, Amsterdam

e-mail: s.kloet@veiligheid.nl

Probleemstelling. Jaarlijks worden gemiddeld 3,5 miljoen sportblessures opgelopen, waarvan 1,4 miljoen een medische behandeling behoeft. Gedrag van sporters speelt een belangrijke rol in de preventie daarvan. Wat is de invloed van gedragsdeterminanten op het nemen van preventieve maatregelen ter voorkoming van voetbal-, hockey-, tennis-, hardloop- en fitnessblessures?

Methode. In totaal hebben 1451 sporters van 18 tot 35 jaar (waarvan 302 voetballers, 301 hardlopers, 308 fitnessers, 300 tennissers en 240 hockeyers) een online vragenlijst ingevuld, met vragen over demografische variabelen, sportparticipatie, gebruik van preventieve maatregelen en gedragsdeterminanten van het gebruik van preventieve maatregelen. Deze bevroeg constructen van verschillende sociaal cognitieve theorieën van gedragsverandering, zoals de Theory of Planned Behavior, de Protection Motivation Theory en het Health Belief Model.

Resultaten. Regressie analyse laat zien dat voor alle vijf de sporten, eigen effectiviteit en ervaren barrières de belangrijkste significante voorspellers zijn van het doen van een warming-up. Eigen effectiviteit is ook één van de belangrijkste voorspellers van het dragen van scheenbeschermers tijdens voetbal en hockey en het dragen van een bite tijdens hockey. Er zijn opvallende verschillen gevonden in de mate waarin gedragsdeterminanten het gedrag voorspellen tijdens training of wedstrijd.

Relevantie voor beleid, wetenschap of praktijk. De controle op, reductie en preventie van sportblessures is noodzakelijk om kosten uit te sparen, de sportparticipatie op peil te houden en, misschien wel het belangrijkste, om een gezonde fysiek actieve leefstijl te behouden, waar het beleid van de overheid zich sterk op richt.

Conclusies. Afhankelijk van de sport verklaren gedragsdeterminanten tussen de 21% en 60% van het uitvoeren van sportblessure preventief gedrag. Gedragsdeterminanten lijken een grotere verklaarde variantie te hebben als de sport ongeorganiseerd wordt beoefend (zonder trainer) en wanneer preventieve